

Paananen, Susanna

MYLLYKANKAAN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA

KAAVOITUKSEN ALOITUSVAIHEEN VIRANOMAISNEUVOTTELU

Aika 27.8.2025 klo: 12.00

Paikka Microsoft Teams

Läsnä

Nimi

Simo Mäkinen
Ville Kamaja
Kauko Korolainen
Mikko Piippo
Sari Niemi
Niina Puumalainen
Martti Veteli
Petri Komulainen
Jaakko Hintikka
Laatikainen Tarja
Minna Väyrynen
Joose Oratuomi
Sini Saarilahti
Jokinen Viljam
Antti Lammi
Isojärvi Mari
Sirpa Lyytinen
Mari Isojärvi
Jouko Saastamoinen
Tytti Räikkönen
Teppo Törmä

Organisaatio

Sonkajärven kunta
Sonkajärven kunta
Sonkajärven kunta
Iisalmen kaupunki
Iisalmen kaupunki
Iisalmen kaupunki
Iisalmen kaupunki
Vieremän kunta
Rautavaaran kunta
Kajaanin kaupunki
Kajaanin kaupunki
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Kainuun ELY-keskus
Kainuun ELY-keskus
Kainuun ELY-Keskus
Kainuun Ely-keskus
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
Kainuun liitto

Mikko Rummukainen	Pohjois-Savon liitto
Pasi Saarinen	Pohjois-Savon pelastuslaitos
Osallistuja	Kainuun pelastuslaitos
Kari Kiesi	Eolus AB
Antti Kumpula	FCG Rakennettu Ympäristö
Marjo Kirillow	FCG Rakennettu Ympäristö
Susanna Paananen	FCG Rakennettu Ympäristö

1 Viranomaisneuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Joose Oratuomi toimii puheenjohtajana ELY-keskuksesta ja konsultin edustaja Susanna Paananen laatii muistion. Todetaan läsnäolijat.

2 Kunnan puheenvuoro

Kunnalla ei tässä vaiheessa ole kommentoitavaa hankkeen osalta. Päätökset on tehty ja prosessia on edistetty suunnitellusti. Kyseessä on hanke, joka on luonnonympäristön kannalta haastava, mutta hyväksyttävyyden osalta poikkeaa monista muista kunnassa vireillä olevista hankkeista.

Kunnassa on tällä hetkellä useita hankkeita käynnissä. Myllykankaan hanke on niistä se, joka on kohdannut vähiten vastustusta niin luottamushenkilöiden kuin kuntalaisten keskuudessa.

3 Hanketoimijan puheenvuoro

Hanketoimija esittelee Eoluksen taustaa, hanketta sekä tuulivoimahankkeen eri vaiheita. Myllykankaan tuulivoimapuistoon suunnitellaan enintään 10 uuden tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimahankkeen sähkö siirretään valtakunnanverkkoon suunnitteilla olevan Höytikankaan sähköaseman kautta.

Kaavoitussopimus on hyväksytty 2021. Vuonna 2022 Sonkajärven kunnanhallitus hyväksyi uuden kaavoitussopimuksen, jossa Myllykankaan hankkeeseen on liitetty Likapyöreen hanke.

4 Konsultti esittelee

Konsultti käy läpi hankkeen perustiedot.

Suunnittelualueelle suunnitellaan enintään 10 uuden tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden yksikköteho noin 7–9 MW. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus enintään 300 metriä. Suunnittelualue sijaitsee Sonkajärven kunnassa Pohjois-Savossa Kainuun maakunnan rajalla.

Myllykankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava on kuulutettu vireille 5.12.2023 Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on ollut julkisesti nähtävillä 5.12.2023- 15.1.2024. OAS:sta saatiin kaikkiaan 24 lausuntoa. Mielenkiintoa ei jätetty.

Kaava on tällä hetkellä valmisteluvaiheessa. Kaavan valmisteluvaihe etenee YVA-selostuksen kanssa rinnakkain ja kaavaluonnos on tarkoitus saattaa nähtäville yhtäaikaaisesti YVA-selostuksen kanssa syksyn aikana.

Myllykankaan tuulivoimahankkeen ja sähkönsiirron ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) tarkastellaan kahta eri tuulivoimapuiston toteutusvaihtoehtoa vaikutuksia sekä neljää sähkönsiirtovaihtoehtoa vaikutuksia. YVA-menettelyssä toteutettava YVA-selostus on arvioitu valmistuvan syksyllä 2025. YVA-selostuksen tarkasteltavat vaihtoehdot ovat tuulivoimaloiden osalta:

- VE1: Hankealueelle rakennetaan enintään 10 uutta tuulivoimalaa
- VE2: Hankealueelle rakennetaan enintään 6 uutta tuulivoimalaa

Kaikkien vaihtoehtojen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m ja yksikköteho noin 7–9 MW. Osayleiskaavaluonnos perustuu vaihtoehtoon VE1.

Suunnittelualue sijoittuu Pohjois-Savon maakuntaan, jossa on lainvoimaisena kaksi maakuntakaavaa: Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaihe (2019) ja 2. vaihe (2025). Suunnittelualuetta ei ole osoitettu voimassa olevissa maakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alue –merkintää. Voimassa olevissa maakuntakaavoissa merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät (7 tai useamman voimalan käsittävät) tuulivoimapotentiaaliset alueet. Alueella on vireillä Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 3. vaihe. Vaihemaakuntakaavaluonnoksessa Myllykankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan alueelle tai sen läheisyyteen ei ole osoitettu merkintöjä. Suunnittelualue rajautuu pohjoisrajaltaan Kainuun maakuntarajaan, jossa on voimassa viisi maakuntakaavaa. Näistä kolmessa on esitetty merkintöjä suunnittelualueen läheisyyteen: Kainuun kokonismaakuntakaava 2020, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035.

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevia yleiskaavoja, mutta alue rajautuu pohjoisessa Kattajamäen tuulivoimapuiston Kajaanin kaupungissa ja etelässä Vieremän ja Sonkajärven kunnissa Kurvilanmäen tuulivoimapuiston vireillä oleviin osayleiskaava-alueisiin. Suunnittelualueella ei ole voimassa tai vireillä olevia asemakaavoja.

Suunnittelualueen lähin toiminnassa oleva tuulivoimahanke Piiparinmäki sijaitsee noin 20 km päässä suunnittelualueesta luoteeseen. Alle 10 km päässä suunnittelualueesta sijaitsee 5

suunnitteluvaiheessa olevaa tuulivoimahanketta. 10–30 kilometrin säteellä suunnittelualueesta sijaitsee 7 tuulivoimahanketta.

Hankeen perustietojen lisäksi konsultti käy läpi suunnittelualan nykytilan sekä esittelee alustavan kaavaluonnoksen. Lisäksi läpi käytiin alustavia vaikutusten arviointeja seuraaviin kokonaisuuksiin liittyen: yhdyskuntarakenne ja maankäyttö, maisema ja kulttuuriympäristö, arkeologinen kulttuuriperintö, maa- ja kallioperä, pinta- ja pohjavedet, meluvaikutukset, väikevaikutukset, ihmisten elinolot ja viihtyvyys ja ekologiset yhteydet.

Osayleiskaavan valmistelu pohjautuu Myllykankaan YVA-menettelyn aikana toteutettuihin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Selvitykset on laadittu vuosien 2022–2025 aikana.

Kaavaratkaisun merkittävimmiksi ennakoitua vaikutuksia: maisemavaikutukset, vaikutukset ihmisiin ja linnustovaikutukset.

Kaavoituksen osalta käytiin alustava aikataulu läpi.

Hanketoimijan edustaja poistuu kokouksesta.

5 Viranomaisten puheenvuorot ja keskustelu

Sonkajärven kunta: Ei tässä vaiheessa lausuttavaa.

Vieremän kunta: Ei tässä vaiheessa lausuttavaa.

Kajaanin kaupunki: Kaupungilla pidetään hankealuetta ongelmallisena. Hanke ei ole maakuntakaavan mukainen. Kaavaluonnos perustuu YVA:n VE1-vaihtoehtoon, jossa tuulivoimaloita on 10 kappaletta. Maakuntakaavassa seudullisen tuulivoimahankkeen koko on seitsemän voimalaa.

Hankkeen itäosa sijoittuu maakuntakaavassa luonnon ydinalueelle. Hankealue sijoittuu välittömästi Natura-alueen kylkeen sekä soidensuojeluohjelman alueelle. Kajaanissa on asetettu Talaskankaaseen 2 km suojavyöhyke ja muihin suojelualueisiin 200 metrin suojavyöhyke. Myllykankaan tuulivoimahankkeessa vastaavia suojaetäisyyksiä ei ole. Hankealue sijoittuu lisäksi Vuolijoki-Marttisen susireviirille.

Talaskankaan alueen ja sen itäpuoliset suoalueet muodostavat luonnon ydinalueen. Kainuun puolella on valtakunnallisesti merkittävä ekologinen yhteys Talaskankaan alue-Jonkerinsalon alue (Suomenselän-Maanselän vyöhyke), joka kulkee itälänsuuntaisesti maakunnan eteläosassa yhdistäen Talaskankaan ja Jonkerinsalon Natura-alueet. Talaskankaan -Tavisuon on myös yksi Pohjois-Savon luonnon monimuotoisuuskeskittymistä, joka on laaja vanhan metsän ja ojittamattomien soiden kokonaisuus. Alue kytkeytyy maakuntarajan yli. Myllykankaan tuulivoimahanke pirstoo tämän ekologisen yhteyden. Lisäksi hankkeella on suden ja metsäpeuran liikkumiseen estävää vaikutusta.

Osa voimaloista sijoittuu todella lähelle Kajaanin kaupungin rajaa. Kajaanissa tuulivoimakaavoissa melualueet ovat kokonaisuudessaan kaavoitettavan alueen sisäpuolella. Nyt melualueet ulottuvat Kajaanin kaupungin alueelle.

lisalmen kaupunki: poistui kokouksesta ennen puheenvuoroa.

Rautavaaran kunta: Ei tässä vaiheessa lausuttavaa.

lisalmen ympäristöterveys:

Tässä vaiheessa ei ole kommentoitavaa ympäristöterveyden näkökulmasta. Alueen luontoarvot ovat kuitenkin merkittäviä, ja hankealue sijoittuu ympäristöllisesti herkälle ja ongelmalliselle alueelle, vaikka paikallista vastustusta ei ole laajasti esiintynyt.

Viitataan Kajaanin kaupungin edeltävään puheenvuoroon, jossa on tuotu esiin hankkeen vaikutuksia.

Pohjois-Savon liitto:

Maakuntakaavan osalta todetaan, että Myllykankaan alue ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa tuulivoimapotentiaalinen alue. Pohjois-Savon maakuntakaavan 3. vaihe on parhaillaan valmistelussa. Kaavaluonnos oli nähtävillä kesä–heinäkuussa 2025, ja kaavatyö jatkuu lausuntojen ja vastineiden käsittelyllä, jonka maakuntahallitus ottaa käsittelyyn syyskuussa 2025. Tällä hetkellä voimassa olevassa maakuntakaavassa Myllykankaan alue ei ole tuulivoimapotentiaalinen alue.

Sonkajärven puolelta Talaskankaan retkeilyreitistön alueelta olisi hyvä olla kuvasovite. Nyt kuvasovite on Kajaanin puolelta.

Kainuun liitto: Kainuussa voimassa kuusi maakuntakaavaa. Tuulivoimamaakuntakaava on kuulutettu voimaan. Viitataan Kajaanin kaupungin puheenvuoroon mm. ekologisten verkostojen suhteen. Hankealueen sijoittuminen kuntarajalle voi aiheuttaa epäjatkuvuutta selvityksissä ja kaavamerkinnöissä, erityisesti ekologisten verkostojen ja maisemavaikutusten arvioinnissa. Talaskankaan alue on osoitettu matkailun kannalta tärkeänä luonnonrauha-alueena Kajaanissa.

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo:

Museo on juuri tutustunut aineistoihin ja ei kommentoi tarkemmin tässä vaiheessa. Hankealueelle on valmistunut laserkeilausaineisto, joten sen kannalta voi tulla vielä tarkistuksia arkeologiseen inventointiin.

Kainuun pelastuslaitos: ei kommentoitavaa.

Pohjois-Savon pelastuslaitos:

Alue on saavutettavissa kahden tien kautta. Asutusta ei sijoitu hankealueen läheisyyteen. Toivottavaa olisi, että sammutusvesipaikkoja sijoittuisi hankealueelle. Toivotaan opasteita alueelle mm. jäänheittoriskiin liittyen. Lisäksi suositellaan, että hankealueelle ei sijoiteta ulkoilureittejä.

Kainuun ELY-keskus:

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan on edistettävä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Tämä tulee huomioida kaavoituksessa.

Kajaanissa on laadittu Kajaanin ekologisen verkoston selvitys. Tämä tulee huomioida kaava-hankkeessa.

Koska osa tuulivoimaloista sijoittuu Kajaanin kaupungin rajan läheisyyteen, ulottuu häiritsevä melu Kajaanin kaupungin alueelle. Kyseinen alue lienee Metsähallituksen omistuksessa. ELY-keskus toivoo, että Kajaanin kaupunkiottaa aikanaan lausunnossa kantaa tähän.

Sijaintinsa puolesta (luonto) alue nähdään varsin haasteellisena tuulivoiman sijoittamiselle. Tässä vaiheessa on kuitenkin haastavaa ottaa kantaa hankkeen vaikutuksiin, koska YVA-selostus on vielä kesken.

Pohjois-Savon ELY-keskus: Maakuntakaavatilanne nousee keskiöön Myllykankaan tuulivoimahankkeessa. Myllykangas seudullisen kokoluokan hanke, joka vaatii maakuntakaavaan merkinnän. Lainvoimaisissa maakuntakaavoissa tai vireillä olevassa maakuntakaavassa merkintää tuulivoimapuistolle, Myllykankaan hankealueelle ei ole. Merkintä on oltava tai kaava on maakuntakaavan vastainen.

Hankkeella on yhteisvaikutuksia monien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Todetaan, että Vieremällä on keskeytetty Kurvilan tuulivoimahankkeen kaavoitus.

Melualue leviää etelässä Vieremän puolelle ja Pohjoisessa Kajaanin puolelle. Lähtökohtaisesti kaava olisi syytä laatia siten, että kaava-alue kattaisi koko 40 dB:n alueen.

Kiinnitetään huomiota ilmastovaikutusten arviointiin ja nähdään tärkeänä, että se tehdään.

Hankkeeseen liittyen tulee tehdä Natura-arviointi. Tulee tarkastella myös luonnonosalta sekä Natura-kohteiden osalta yhteisvaikutukset. Suositellaan huomioitavaksi Kajaanin ekologisen verkoston selvitys. Luontoselvityksissä havaitut luontoarvot tuodaan asianmukaisesti kaavakartalle.

Kontiolammen suojelualueelle sijoittuu rakennuksia. Rakennusten tiedot on päivitettävä kaavaselistukseen. Yleisenä huomiona, karttojen kuvat ja tekstit on suotavaa tarkistaa yhteneväisiksi.

Kaavasta tulee pyytää lausunto Pohjois-Pohjanmaan L-vastuualueelta.

Yleisenä huomiona, mikäli kaikki suunnitellut tuulivoimahankkeet toteutuvat alueella, vaikutus on merkittävä rakennettuun kulttuuriympäristöön ja maisemaan. Pelkästään myllykankaalla ei merkittäviä vaikutuksia.

6 Muut asiat

Ei muita asioita.

7 Neuvottelun päättäminen

Neuvottelu päätettiin klo.13.32. Susanna Paananen toimittaa muistion tarkistettavaksi ja aikanaan valmiin muistion kutsutuille.

Muistion laatija

Susanna Paananen

Jakelu

Kutsutut

Tiedoksi